

BLOGI

Keskuspankin varannolla ei voi paikata valtion budjettia

22.5.2014 • BLOGI • PENTTI HAKKARAINEN

Kirjoitus perustuu Pentti Hakkaraisen Helsingin Sanomien mielipideosastolla 20.5.2014 julkaistuun tekstiin.

Historiasta löytyy tapauksia, joissa keskuspankin avulla on paikattu valtion budjettia. Nämä tapaukset ovat johtaneet onnettomiin seurauksiin, jopa talouden sekasortoon ja romahduksiin. Siksi on vahvistunut perustyönjako valtion finanssipolitiikan ja keskuspankin rahapolitiikan välillä. Jälkimmäisellä ei tule hoitaa julkisen talouden vajeita.

Kaikesta huolimatta silloin tällöin kuitenkin saatetaan ehdottaa, että keskuspankin varoja käytettäisiin valtion budjetin tarpeisiin.

Voi tuntua helpolta, että keskuspankista vain otettaisiin rahaa valtion tarpeisiin. Näin ei kuitenkaan voida toimia Suomessa, eikä ole voitu toimia edes vakaviin velkaongelmiin joutuneissa Euroopan maissa. On paikallaan selvittää miksi näin ei voida tehdä.

Ensimmäinen on rahoitusjärjestelmän perussääntö, ettei valtion budjettia tule paikata keskuspankin taseella. Keskuspankki hoitaa rahaviranomaiset tehtävät, mutta se ei saa antaa vastikkeetonta rahoitusta valtiolle. Lainanantokin on kiellettyä. Rahoitusomaisuuden siirtäminen edellyttäisi lisäksi taseen toisella puolella oman pääoman tai varausten pienentämistä eli vakavaisuuden heikentämistä.

Toiseksi Suomen Pankin valuuttavaranto on määritetty nykyoloihin. Varantoon ei ole jäänyt ylimääräistä markka-ajoista. Varantoa on pienennetty ja sen koostumusta on muutettu. Se on vastaavaa tasoa kuin muilla euromaiden keskuspankeilla.

Kolmas huomioitava seikka on keskuspankin taloudellinen tulos. Keskuspankkitehtävien hoidosta voi syntyä voittoa, vaikka tämä ei ole toiminnan päätavoite. Tällaisesta voidaan antaa valtiolle voitonjakona määrä, joka ei

vaaranna keskuspankin tehtävien hoitoa. Tämä edellyttää vuosittain tarkkaa harkintaa.

Suomen Pankki on euroaikana siirtänyt voitostaan valtiolle noin kaksi miljardia euroa. Vuonna 2001 voittoa voitiin jakaa ensimmäisen kerran sitten 1980-luvun, jolloin Suomen Pankin taseen oma pääoma meni tappioiden vuoksi negatiiviseksi. Tasetta jouduttiin vahvistamaan, ja vasta 2000-luvulla se on saatu tasapainoon.

Talous- ja finanssikriisin aikana edellytetään keskuspankkien toimia. Siksi on tarpeen edelleen varmistaa riittävät puskurit riskejä vastaan.

KIRJOITTAJA

Pentti Hakkarainen

Johtokunnan varapuheenjohtaja, Finanssivalvonnan johtokunnan puheenjohtaja ja Euroopan keskuspankin neuvoston varajäsen

[Pentti.Hakkarainen \(at\) bof.fi](mailto:Pentti.Hakkarainen@bof.fi)

AVAINSANAT:

- [Keskuspankit](#)
- [Suomen Pankki](#)